

Παρουσίαση
του ερευνητικού έργου
Γένεσις:
Γενετική Έρευνα & Ψηφιακή Οπτικοποίηση
στις Παραστατικές Τέχνες

Ενδελχής έρευνα και καταγραφή

*Η γενετική προσέγγιση της σκηνικής δημιουργίας
νοείται πλέον ως απαραίτητη προϋπόθεση για την
επιστημονική ανάλυση και ερμηνεία της παράστα-
σης.*

Ο Δημήτρης Παπαϊωάννου και η ερμηνεύτρια Breanna O'Mara
στις δοκιμές της παράστασης Εγκάρσιος Προσανατολισμός. Φωτο: Julian Mommert, 2020
Dimitris Papaioannou and Breanna O'Mara in the rehearsals for *Transverse Orientation*. Photo: Julian Mommert, 2020

Presentation of the research project
Genesis: Genetic Research & Digital Visualization
in the Performing Arts

Thorough research and recording

Η επιστημονική υπεύθυνη του έργου Γένεσις, Έλενα Παπαλεξίου.
Φωτο: The Genesis Project.
Elena Papalexiou, Principal Investigator of the work Genesis.
Photo: The Genesis Project.

*The genetic approach of stage creation is nowa-
days considered a sine qua non for the scientific
analysis and interpretation of a performance.*

Από τις δοκιμές της νέας παράστασης του Δημήτρη Παπαϊωάννου. Φωτο: Julian Mommert, 2020
Rehearsals for Dimitris Papaioannou's *Transverse Orientation*. Photo: Julian Mommert, 2020

Ο Δημήτρης Παπαϊωάννου κατά τις ακροάσεις για την πρόσφατη παράσταση "Εγκάρσιος Προσανατολισμός".
Φωτο: Julian Mommert, 2019
Dimitris Papaioannou during casting for his recent performance Transverse Orientation.
Photo: Julian Mommert, 2019

Θα ήταν δυνατόν να παρακολουθήσουμε τη διαδικασία που οδηγεί στη δημιουργία ενός πρωτότυπου έργου τέχνης; Θα μπορούσαμε να μελετήσουμε τη σύλληψη, τη γένεση και την εξέλιξη μιας παράστασης, εφαρμόζοντας μία επιστημονική μεθοδολογία; Η απάντηση είναι καταφατική. Μέσω του ερευνητικού έργου Genesis: Genetic Research & Digital Visualization in the Performing Arts | Γένεσις: Γενετική Έρευνα & Ψηφιακή Οπτικοποίηση στις Παραστατικές Τέχνες, και υπό την επιστημονική διεύθυνση της επίκουρης καθηγήτριας Έλενας Παπαλεξίου, επιχειρείται μία πρωτότυπη και καινοτόμος προσέγγιση της ανάλυσης και της ψηφιακής απεικόνισης της δημιουργικής διαδικασίας της παράστασης. Η κύρια ερευνητική ομάδα που την πλαισιώνει αποτελείται από έγκριτους και έμπειρους ερευνητές και πανεπιστημιακούς από την Ελλάδα και το εξωτερικό, όπως ο Luk Van den Dries, η Sophie Lucet, η

Αύρα Ξεπαπαδάκου και η Διώ Καγγελάρη. Η συγκεκριμένη έρευνα με φορέα υποδοχής και διαχείρισης το Πανεπιστήμιο Πελοποννήσου (Τμήμα Θεατρικών Σπουδών) σε συνεργασία με το Αριστοτέλειο Πανεπιστήμιο Θεσσαλονίκης, το Πανεπιστήμιο της Αμβέρσας και το Πανεπιστήμιο της Ρέννης 2, χρηματοδοτείται από το Ελληνικό Ίδρυμα Έρευνας και Καινοτομίας (ΕΛ.ΙΔ.Ε.Κ.). Αξιολογήθηκε στο πλαίσιο μιας εξαιρετικά ανταγωνιστικής διαδικασίας κρίσεως και κατέλαβε την πρώτη θέση στη σειρά κατάταξης στην επιστημονική περιοχική Ανθρωπιστικών Επιστημών και Τεχνών.

Το ερευνητικό έργο Γένεσις: Γενετική Έρευνα & Ψηφιακή Οπτικοποίηση στις Παραστατικές Τέχνες εστιάζει στο πολυσύνθετο έργο δύο διεθνούς απήχησης πολυβραβευμένων καλλιτεχνών, του Δημήτρη Παπαϊωάννου και του Romeo Castellucci. Οι πλούσιες σε εικαστικό υλικό δημιουργίες τους έχουν επιλεγεί ως

Ο Romeo Castellucci ξεναγείται στον αρχαιολογικό χώρο της Ελευσίνας από την αρχαιολόγο Καλλιόπη Παπαγγελί, διευθύντρια της Εφορείας Προϊστορικών και Κλασικών Αρχαιοτήτων Δυτικής Αττικής. Ο διεθνής καλλιτέχνης σχεδιάζει μία νέα δημιουργία ειδικά για την Ελευσίνα, Πολιτιστική Πρωτεύουσα 2023. Φωτο: The Genesis Project
Archaeologist Kalliopi Papaggeli, head of the West Attica Ephorate of Prehistoric and Classical Antiquities, gives a tour around the archaeological site of Eleusis to Romeo Castellucci. The international artist designs a new creation especially for Elefsina as European Cultural Capital in 2023. Photo: The Genesis Project

Is it possible to watch the process that leads to the creation of an original work of art? Could we study the conception, the genesis and the development of a stage creation applying scientific methodology? The answer is yes. Through the research project Genesis: Genetic Research & Digital Visualization in the Performing Arts under Principal Investigator Eleni Papalexioiu, Assistant Professor, an original and innovative approach to the analysis and digital visualization of the stage creation is undertaken. The main research team comprises renowned and experienced researchers and academics from Greece and abroad, such as Luk Van den Dries, Sophie Lucet, Avra Xepapadaku and Dio Kangelari. This research, conducted through the University of the Peloponnese (Department of Theatre Studies) as host institution and managing body in collaboration with the Aristotle University of Thessaloniki, the University of Antwerp and Université Rennes

2, is funded by the Hellenic Foundation for Research and Innovation. It was evaluated through a very competitive review process and ranked first in the scientific field of Humanities and Arts. The research project Genesis: Genetic Research & Digital Visualization in the Performing Arts focuses on the multilevel work of two internationally acclaimed and awarded artists, Dimitris Papaioannou and Romeo Castellucci. Their visually rich stage works have been chosen as case studies, offering researchers the chance to analyse, to record and to visualize digitally the creative process of stage creation at birth. The genetic approach of stage creation is nowadays considered a sine qua non for the scientific analysis and interpretation of a performance. In particular, genetic analysis refers to the study of all the phases of the creative process, from the initial concept to the complete stage creation. It focuses on the gradual realization of dramatic

περιπτώσεις μελέτης, προσφέροντας στους ερευνητές τη δυνατότητα να αναλύσουν, να καταγράψουν και να οπτικοποιήσουν ψηφιακά τη δημιουργική διαδικασία των εν τη γενέσει σκηνικών παραγωγών.

Η γενετική προσέγγιση της σκηνικής δημιουργίας νοείται πλέον ως απαραίτητη προϋπόθεση για την επιστημονική ανάλυση και ερμηνεία της παράστασης. Ειδικότερα, η γενετική ανάλυση αφορά στη μελέτη όλων των σταδίων της διαδικασίας της δημιουργίας, από τη σύλληψη μέχρι τη σκηνική ολοκλήρωσή της. Εστιάζει στη βαθμιαία πραγμάτωση της δραματικής και σκηνικής σύνθεσης, την εργασία των δημιουργών πάνω στο δραματολογικό υλικό, την ανίχνευση και κατανόηση του θεωρητικού υποβάθρου του καλλιτεχνικού στοχασμού, των πηγών και των αναφορών των δημιουργών, τη μελέτη της διαδικασίας των δοκιμών, τη διδασκαλία και καθοδήγηση των ερμηνευτών, τη διαχείριση του χώρου, των κοστούμιών, του φωτισμού, της παραγωγής κ.ά. Κατά τη φάση της προετοιμασίας μιας παράστασης οι καλλιτέχνες δοκιμάζουν τις ιδέες τους και έρχονται σε δημιουργική όσμωση με

τους υπόλοιπους καλλιτεχνικούς συντελεστές, τους ερμηνευτές, τους τεχνικούς, καθώς και τους συνεργάτες παραγωγής.

Η ερευνητική διαδικασία περιλαμβάνει τα ακόλουθα στάδια:

1. Εξαντλητική αρχειακή έρευνα του πρωτογενούς δημιουργικού υλικού (σχεδιάσματα και διαδοχικές εκδόσεις της δραματολογίας, τετράδια και σημειώσεις σκηνοθεσίας, οπτικο-ακουστικό υλικό κ.ά.) και μελέτη του συνόλου του υλικού σε συνάρτηση με άλλες παραμέτρους (πρόσληψη, κριτική-αισθητική αποτίμηση, αναθεώρηση ή/και αναβίωση του καλλιτεχνικού έργου). Στο πεδίο της αρχειακής έρευνας και τεκμηρίωσης τα μέλη της ερευνητικής ομάδας διαθέτουν πολυετή εμπειρία καθώς έχουν πραγματοποιήσει πλέον των τριάντα πολυήμερων ερευνητικών αποστολών στην Ιταλία στους χώρους του αρχείου του Romeo Castellucci, ενώ πρόσφατα ανέλαβαν την τεκμηρίωση και ψηφιοποίηση του αρχείου του Δημήτρη Παπαϊωάννου.

and scenic composition, on the creators' elaboration of dramatic material, the identification and comprehension of the theoretical background of artistic thought and of artists' sources and references, the study of the process of rehearsal, the training of actors, the management of space, stage, costumes, lighting, production, etc. During the preparations phase, artists try out their ideas and engage in creative osmosis with the other artistic crew, performers, technicians and the production contributors.

The research project includes the following stages:

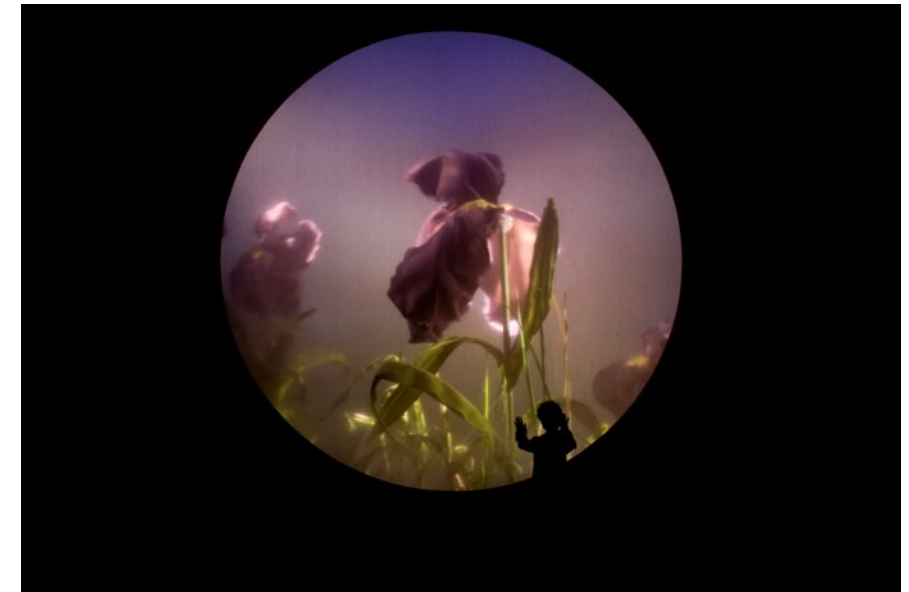
1. Exhaustive archival research and study of the primary creative material (drafts and successive editions of the dramatic work, directors' notebooks on staging and choreography, audiovisual material) in conjunction with other parameters (reception, critical-aesthetic evaluation, and revision or re-enactment of artistic work). The members of the team have many years of experience in archival research and documentation, having carried out more than thirty several-day research missions in Italy, in the archive of Ro-

meo Castellucci; recently, they undertook the documentation and digitization of Dimitris Papaioannou's archive.

2. Close observation, recording, and study of the selection, the teaching and directorial methods, rehearsals and the various versions of the final stage outcome. The research work began in January 2020, as some team members have systematically watched and recorded the two cycles of rehearsals for Dimitris Papaioannou's new work titled *Transverse Orientation*. Rehearsals have lasted more than seven months in total, under very difficult circumstances due to the pandemic. The first phase took place at the studio of the Athens Megaron and the second one at the stage of Onassis Foundation's Stegi, where the production reached its final form. The Genesis project will also study the next work by Romeo Castellucci, with the working title *Eleusis*, which is expected to be presented in the framework of 2023 European Cultural Capital-Eleusis-Elevisis: *Mysteries of Transition*. This is a unique site-specific new creation that will be designed for the archaeological site of Elefsina exclusively.

Φωτογραφικό στιγμιότυπο από την παράσταση του Δημήτρη Παπαϊωάννου, *Μήδεια 2*, 2008. Φώτο: René Habermacher.
Scene from the performance *Medea 2* by Papaioannou, 2008. Photo: Rene Habermacher.

Φωτογραφικό στιγμιότυπο από την παράσταση του Romeo Castellucci *Καθαρτήριο*, 2008. Φώτο: Luca Del Pia
Scene from the performance *Purgatory* by Romeo Castellucci, 2008. Photo: Luca Del Pia

2. Εκ του σύνεγγυς παρακολούθηση, καταγραφή και μελέτη των μεθόδων διδασκαλίας και καθοδήγησης των ερμηνευτών, των δοκιμών και των διαφόρων εκδοχών του τελικού σκηνικού αποτελέσματος. Η ερευνητική εργασία έχει αρχίσει ήδη από τον Ιανουάριο του 2020, καθώς κλιμάκιο της ομάδας έργου έχει παρακολουθήσει συστηματικά και έχει καταγράψει τους δύο κύκλους δοκιμών του νέου έργου του Δημήτρη Παπαϊωάννου Εγκάρσιος προσανατολισμός. Οι δοκιμές έχουν συνολικά διαρκέσει πάνω από επτά μήνες σε πολύ δύσκολες συνθήκες λόγω της πανδημίας. Η πρώτη φάση των δοκιμών πραγματοποιήθηκε στο στούντιο του Μεγάρου Μουσικής Αθηνών και, σε δεύτερη φάση, οι πρόβες μετακινήθηκαν στη σκηνή της «Στέγης» του Ιδρύματος Ωνάση, όπου η παραγωγή έλαβε την τελική της μορφή. Το έργο Γένεσις θα μελετήσει επίσης την επόμενη δημιουργία του Romeo Castellucci, με προσωρινό τίτλο Eleusi, η οποία αναμένεται να παρουσιαστεί στο πλαίσιο της Πολιτιστικής Πρωτεύουσας της Ευρώπης το 2023 – Elevisis: Μυστήρια Μετάβασης, Πρόκειται για μία μοναδική, site-specific νέα δημιουργία που θα σχεδιαστεί αποκλειστικά για τον αρχαιολογικό χώρο της Ελευσίνας.

3. Ψηφιακή οπτικοποίηση των παραπάνω σταδίων, με στόχο την ευρεία διάχυση της παραγόμενης γνώσης. Προσδίδεται ιδιαίτερη έμφαση σε αυτό το στάδιο της έρευνας, καθώς η χρήση των ψηφιακών εργαλείων ανοίγει νέους δρόμους στη γενετική έρευνα των παραστατικών τεχνών. Ειδικότερα, λόγω της ποικιλομορφίας των δημιουργικών διαδικασιών στις παραστατικές τέχνες, η γενετική έρευνα οφείλει να διαθέτει τα κατάλληλα μέσα για την τεκμηρίωση, συλλογή και διαχείριση τεράστιου όγκου και ποσότητας πληροφοριών που παράγονται καθ' όλα τα στάδια της δημιουργίας. Τα επιτεύγματα στον αναδυόμενο τομέα των ψηφιακών ανθρωπιστικών επιστημών διευκολύνουν σημαντικά την απόκτηση και επεξεργασία αρχαικού υλικού, αναπτύσσοντας, μεταξύ άλλων, πρότυπα για βάσεις δεδομένων και εργαλεία αναζήτησης, που υποστηρίζουν μία μεταγενέστερη ερμηνευτική ανάλυση. Το έργο Γένεσις αξιοποιεί τα διαθέσιμα ψηφιακά εργαλεία της εποχής μας, προσδοκώντας να συμβάλει στην αύξηση της προσβασιμότητας σε υψηλής ποιότητας και ιδιαίτερης σπανιότητας πολιτιστικό υλικό. Το πολιτιστικό αυτό περιεχόμενο πρόκειται να αποκαλυφθεί, να αναδειχθεί και να καταστεί κοινή περιουσία για τους ερευνητές, καλλιτέχνες αλλά και το ευρύτερο κοινό σε παγκόσμιο επίπεδο, χωρίς γεωγραφικούς και χρονικούς περιορισμούς, με απώτερο στόχο τη σύνδεση της τέχνης με την παραγωγή γνώσης και έρευνας.

Η ταυτότητα του έργου

- Τίτλος: Genesis. Genetic Research & Digital Visualization in the Performing Arts | Γένεσις: Γενετική Έρευνα & Ψηφιακή Οπτικοποίηση στις Παραστατικές Τέχνες
- Φορέας χρηματοδότησης: Ελληνικό Ίδρυμα Έρευνας και Καινοτομίας (ΕΛ.ΙΔ.Ε.Κ.), 1η Προκήρυξη ερευνητικών έργων για την ενίσχυση των μελών ΔΕΠ και Ερευνητών/τριών.
- Διάρκεια: 42 μήνες
- Φορέας υποδοχής και διαχείρισης: Πανεπιστήμιο Πελοποννήσου, Τμήμα Θεατρικών Σπουδών
- Συνεργαζόμενοι φορείς: Αριστοτέλειο Πανεπιστήμιο Θεσσαλονίκης, Πανεπιστήμιο της Αμβέρσας, Πανεπιστήμιο της Ρέννης 2
- Επιστημονική υπεύθυνη: Έλενα Παπαλεξίου, επίκουρη καθηγήτρια Τμήματος Θεατρικών Σπουδών
- Κύρια ομάδα έργου: Δανά Καγγελάρη (επίκουρη καθηγήτρια Θεατρολογίας ΑΠΘ), Αύρα Ξεπαπαδάκου (θεατρολόγος, διδάκτωρ Μουσικολογίας, υπεύθυνη του αρχείου της Societas Raffaello Sanzio), Luk Van den Dries (ομότιμος καθηγητής Παραστατικών Τεχνών Πανεπιστημίου Αμβέρσας), Sophie Lucet (καθηγήτρια Θεατρολογίας Πανεπιστημίου της Ρέννης 2)
- Συνεργαζόμενοι καλλιτέχνες: Romeo Castellucci, Δημήτρης Παπαϊωάννου

3. Digital visualisation of the above stages, aiming at wide dissemination of the acquired knowledge. This stage of the research acquires particular emphasis, since the use of digital tools opens new roads in the genetic approach to performing arts. Especially because of the diversity of the creative processes in performing arts, genetic research should have the appropriate means for the documentation, collection and management of a large amount of information produced throughout all the stages of the creation process. Achievements in the emerging field of digital humanities greatly facilitate the acquisition and processing of archival material, to develop databases and search tools, among others, that support interpretive analysis at a later stage. The Genesis project makes use of the available digital tools in our time, expecting to help enhance accessibility to high-quality and most rare cultural material. This cultural material will be revealed, highlighted and become common asset for researchers, artists and the general public around the world, without geographical and temporal limitations, aiming to connect art and the production of knowledge and research.

Project ID

- Title: Genesis. Genetic Research & Digital Visualization in the Performing Arts
- Funding bodies: Hellenic Foundation for Research and Innovation, I. Call for funding for faculty members and researchers.
- Duration: 42 months
- Host institution and managing body: University of the Peloponnese, Department of Theatre Studies
- Collaborating institutions: Aristotle University of Thessaloniki, the University of Antwerp and Université Rennes 2
- Scientific director: Eleni Papalexioiu, Assistant Professor, Department of Theatre Studies
- Project team: Dio Kangelari (Assistant Professor, Theatreology, Aristotle University of Thessaloniki); Avra Xepapadaku (Dr of Musicology, responsible for the archive of Societas Raffaello Sanzio); Luk Van den Dries (Professor Emeritus of Performing Arts, University of Antwerp); Sophie Lucet (Professor of Theatre Studies, Université Rennes 2)
- Collaborating artists: Romeo Castellucci, Dimitris Papaioannou